

Gıda Güvenliği-Halk Sağlığı Etkileşimi ve Risklerin Değerlendirilme Stratejileri Çalıştayı

Dr. Taylan KIYMAZ
TMMOB Gıda Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Üyesi

Çalıştayın Hedefi

- TMMOB Gıda Mühendisleri Odası ve Türk Toksikoloji Derneği tarafından 28 Haziran 2011 tarihinde Ankara'da düzenlenen Çalıştayda konunun uzmanlarıyla, ülkemizde risk değerlendirme ve risk iletişimi alanlarında yaşanan sorunlar ve bunların çözümüne yönelik kısa bir beyin fırtınası düzenlenmiştir.

Katılımcılar

- Tıp ve gıda alanlarını temsilen çok sayıda STK ve meslek örgütü
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili birimleri
- Ankara'daki Üniversitelerin gıda mühendisliği ve beslenme-diyetetik bölümleri
- Tübitak

Belirlenen Sorunlar

- Uzmanların belirlediği sorun alanları;
 - envanter-veri tabanı eksiklikleri,
 - bilim çevrelerinin tartışmalı konularda sessiz kalmaları ve işbirliği yoksunluğu,
 - medyadan doğru bilgi aktarımı sağlanmaması,
 - risk değerlendirmede yasal ve kurumsal eksiklikler,
 - toplumda beslenme ve gıda güvenliği konusundaki bilinçlenmede yetersizlikler ve
 - meslek örgütü/odalarının gıda ve sağlık konusunda bilim dışı beyanlarda bulunan meslektaşlarının denetiminde yetersiz kalmaları.

Sorun detayı ve çözüm-1

- Envanter-Veri tabanı eksikleri, gıdadan kaynaklanmış olan risklerin analizinin sistematik olarak tutulamaması veya olası risklerin toplumu etkileme potansiyelinin ortaya konulamaması
- Çözüm:
 - Bunları aşmak üzere, öncelikli risklerin belirlenmesi, epidemiyolojik çalışmalar yapılması ve ülkemizde fiilen yaşanan hastalıklar ile gıda güvenliği arasındaki ilişkiye somut verilerle ulaşılabilirliğinin sağlanması, veri toplama ve izleme stratejinin ve buna bağlı olarak veritabanının kurulması,
 - toplumda beslenme kalıplarını da anlamak üzere tüketim verilerine önem verilmesi ve Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırmasının sonuçlandırılarak bir an önce yayınlanması.

Sorun detayı ve çözüm-2

- Bilim çevrelerinin tartışmalı konularda sessiz kalması ve işbirliği yoksunluğu, konu dışı bilim adamı ya da uzmanların yarattığı bilgi kirliliği ve bunu aşmak üzere oluşturulması gereken ortak platformların eksikliği
- Çözüm:
 - özellikle meslek kuruluşu STK'ların önderliğinde bilimsel bulgularla beslenecek ortak bir platform oluşturulması, gıda güvenliği ve "risk" kavramı ile ilgili olarak uzmanların ortak bilgi ve terminolojide buluşması için çalışmalar yapılması ve kamuoyuna düzenli bilgi akışı sağlanması.

Sorun detayı ve çözüm-3

- Medyadan doğru bilgi aktarımının sağlanamaması konusunda uzman paydaşlar arası iletişim sorunları yanında risk iletişim mekanizması yokluğu, mesleki etikte zayıflık, medyada çıkar ilişkilerinin ve sansasyon talebinin fazlalığı ve medya denetiminin eksikliği
- Çözüm:
 - meslek örgütü/odalarının işbirliği ile açıklama yapmaları, sosyal paylaşım ağları başta olmak üzere tüm medya organlarının kullanılması, sağlığı ilgilendiren programlarda çıkar beyanı yapılması ve bu yönde RTÜK'ün zorlanması (olumlu olmadı), iletişim konusunda uzman desteği alınması ve medya kuruluşlarının uyarılması.

Sorun detayı ve çözüm-4

- Risk değerlendirmede yasal ve kurumsal eksiklikler, risk değerlendirmede koordinasyon sağlanamaması, uluslararası düzenlemelere uyulmaması, risk değerlendirmeye özgü bir kurumun bulunmaması, risk değerlendirme yöntemlerinin ve önceliklerinin belirlenmemiş olması, risk değerlendirmesi sonrası kamuda iletişim yetersizlikleri
- Çözüm:
 - şeffaf, bağımsız, taraflarla çıkar ilişkileri bulunmayan bilimsel bir risk değerlendirme (ve iletişimi) kurumu kurulması, bu kurumun tüm paydaşlarla işbirliği yapması, ortak bir anlayışın geliştirilmesi.

Sorun detayı ve çözüm-5

- Toplumda beslenme ve gıda güvenliği konusundaki bilinçlenmede yetersizlikler, sağlıklı beslenme konusunda bilinçsizlik, bilimsel tedavi yöntemlerini kullanmama, bilgi eksikliği ve risk algısının yetersizliği
- Çözüm:
 - anaokulları da dahil okul eğitimlerinde risk, gıda güvenliği ve sağlıklı beslenme konusunda bilinç uyandırılması; ortak eğitim modelleri üzerinde çalışılması ve akşam eğitimleri düzenlenmesi.

Sorun detayı ve çözüm-6

- Meslek örgütü/odalarının gıda ve sağlık konusunda bilim dışı beyanlarda bulunan meslektaşlarının denetiminde yetersiz kalması, meslek etik kurallarının ve meslek örgütünün üyelerine karşı yaptırım gücünün yeterince devreye sokulamaması
- Çözüm:
 - mesleki yapıların işbirliğini geliştirmeleri, sürekli iletişim ve koordinasyon içinde bulunmaları ve oluşturulacak etik kodların paylaşılması.

İlgili Kurumlar

- Bu sorunların aşılmasında kamusal nitelikteki sorunların çözümününün Gıda, Tarım ve Hayvancılık ve Sağlık Bakanlıkları ile yerine göre AB Bakanlığı
- diğer konuların ise doğrudan meslek örgütleri/odaları, üniversiteler, araştırma kurumları, özel laboratuvarlar ve diğer paydaşlar tarafından ele alınabileceği belirtilmiştir.

Katkı ve katılımınız için teşekkür ederiz...